

1. **Opreделите vlogo predmeta SPO v predmetniku osnovne šole!**

Zasnovan je kot kompleksen učni predmet, ki učencem omogoča spoznavati vso raznolikost in prepletenost dejavnikov, ki delujejo v človekovem naravnem in družbenem okolju; je eden izmed temeljnih nosilcev spoznavnega razvoja otrok v prvem triletju OŠ; v njem so združene vsebine različnih področij – naravoslovnih in tehničnih kot družboslovnih, vsebine predmeta so zasnovane na temeljnih pojmi, ki omogočajo nadgrajevanje v predmetih NiT ter DRUŽBA v drugem in naravoslovno/družbenih predmetih v tretjem triletju. SPO: 105 ur na šolsko leto, 3 ure na teden)

2. **Opreделите vlogo DRU v predmetniku osnovne šole!**

Poudarek je na spoznavanju razmerja med posameznikom, družbo in naravnim okoljem, Pri tem gre za spoznavanje in vrednotenje okolja. vanj so vključeni cilji iz področja GEO, SOC, ZGO, ETNO, PSIHO, EKON, POLITIKE, ETIKE,...; gre za nadgradnjo in razširitev ciljev, vsebin in dejavnosti, ki hij učenci spoznajo v prvem triletju pri SPO. 4. razred – 70 ur, 5. razred – 105 ur

3. **V čem se kaže specifika predmeta SPO v primerjavi z drugimi predmeti?**

Vsebine iz SPO se črpajo iz kemije, biologije, tehnike,...torej naravoslovja in iz etnologije, geografije, zgodovine....torej iz družboslovnih predmetov (iz dveh znanstvenih disciplin).Je eden izmed temeljnih nosilcev spoznavnega razvoja otrok v prvem triletju OŠ (poleg mat, slo, ostali so bolj vzgojni). Je interdisciplinirano naravnan.

4. **Iz katerih znanstvenih področij so zajete vsebine predmeta SPO (DRU) in navedite ime tematskega sklopa v NUN za SPO oz. DRU v katerih se posamezna področja pojavljajo!**

Iz dveh znanstvenih področij: naravoslovja in družboslovja.

DRUŽBOSLOVJE	NARAVOSLOVJE
Čas	Čas
Snovi	Prostor
Pojavi	Človek
Živa bitja	Jaz
Človek	Promet
Okoljska vzgoja	

Sile in gibanje	
Odnosi	
Skupnosti	
Jaz	

5. Navedite primer dejavnosti učencev pri pouku SPO s katero lahko dosežete več ciljev, tudi cilje različnih vsebin! (cilje tudi zapišite!)

6. Navedite učni cilj pri pouku SPO, ki ga lahko uresničujemo prek različnih dejavnosti (napišite jih!)

7. Navedite vrste dejavnosti učencev pri pouku SPO!

Didaktične igre (igra vlog, spomin, bingo, igre s pravili, igre s konstrukcijskim gradivom, uganke,...), reševanje nalog v DZ/delovni listi, izdelava plakata in njihova predstavitev, raziskovalno delo, opisovanje, pogovor, eksperimentalni poskusi, ogled videoposnetka, poslušanje posnetkov, risanje, izdelava miselnega vzorca, delo z učbenikom, iskanje podatkov, izdelava predmetov (vetrnica, mlin,...), merjenje, povezovanje,....

8. Navedite primere miselnih dejavnosti učencev!

-

- reševanje nalog v DZ
- predstavitev in izdelava plakatov
- raziskovalno delo
- izdelava miselnega vzorca
- pogovor
- merjenje
- povezovanje pojma
- iskanje podatka
- opisovanje
- delo z učbenikom

9. Navedite primere fizičnih dejavnosti učencev!

-
- izdelava predmeta
- izdelava miselnega vzorca
- eksperimentalno delo
- raziskovalno delo
- didaktične igre
- merjenje

10. Navedite primere izraznih dejavnosti učencev!

-
- izdelava miselnega vzorca
- izdelava plakata
- risanje
- didaktične igre
- opazovanje ????

11. Navedite primere senzornih dejavnosti učencev!

-
- poslušanje posnetka
- ogled videoposnetka

12. Kakšen je odnos med posameznimi dejavnostmi?

13. Kakšne so temeljne razlike med učnim načrtom za SPO in SND?

SPO – UN je učnociljno naravnano; učni cilji so zapisani linearno, uresničujemo jih preko dejavnosti učencev, splošni učni cilji so zapisani bolj z namenskega vidika in so usmerjeni bolj antropocentrično; zapisani so vsi trije nivoji ciljev (globalni, etapni in operativni); operativni učni cilji izhajajo bolj iz procesov učenja – prevladujejo predvsem kognitivni; bolj se zaupa učitelju ter njegovi avtonomiji; družbeno in naravoslovno področje je enakovredno upoštevano v SPO; učne vsebine so razporejene spiralno; didaktične igre imajo pomembnejšo vlogo in so bolj uporabljene; izhaja iz konstruktivistične in humanistične teorije učenja in poučevanja.

SND – UN je učnovsebinsko naravnano; zapisani so samo splošni učni cilji, so usmerjeni bolj sociocentrično; periodizacija ni nakazana zato je oteženo načrtovanje ugotavljanje realizacije pouka; učitelji niso dovolj razumeli kompleksnosti tega predmeta; ta UN ima več vsebin družboslovnega področja; učne vsebine so razporejene koncentrično; veliko praktičnega dela; UN zasnovan na asociativni teoriji učenja in poučevanja, poudarek je na učni snovi ne pa na učencu.

14. Katere so bile največje pomanjkljivosti pouka SND?

- prenatrpani učni načrt
- zapis samo splošnih ciljev
- omejena uporaba raznolikih pristopov, oblik, metod, tehnik dela in prevelika pasivnost učencev
- pretiran poudarek na učitelju kot edinemu viru znanja
- poudarek na učni vsebini in ne na učencu
- premajhna kakovost pridobljenega znanja
- premajhna sposobnost učencev za ???? samozavestno srečevanje z življenjskimi problemi in za njihovo reševanje

15. Opišite koncentrično zgradbo učnega načrta in napišite primer vsebine, ki je bila tako oblikovana v UN za predmet SND!

Posamezne učne celote (dom, šola, naš kraj,...) so sestavljene na podlagi časovnih in prostorskih koncentrov in njihov obseg ter globina se razlikuje glede na razred. Takšna razporeditev zagotavlja dobro poznavanje UN tudi po vertikali, tako bi se izognili slabostim, kot so ponavljanje istih tem iz leta v leto, izguba časa, razblinjanje bistva učne snovi in udi posledično nemotiviranost učencev.

16. Kaj je značilno za spiralno oblikovano vsebino v UN? Navedite primer!

Značilno je, da se učne vsebine od prvega razreda postopno širijo ob minimalnem ponavljanju. Ponavljanja je le toliko, kolikor je potrebno, da se zagotovi povezanost z vedno zahtevnejšimi učnimi vsebinami. Takšna vsebina se uporablja v UN spoznavanje okolja. Novi učni načrt je zapisan po vertikali, tako da vidimo, kako se cilji nadgrajujejo in se s tem ne ponavljamo iz leta v leto.

17. Kakšne so temeljne razlike med novim in starim učnim načrtom za SPO?

NOVOSTI: v splošnih ciljih so dodane kompetence (matematična, osnovna v znanosti in tehnologiji, digitalna pismenost, sporazumevanje v materinem jeziku, učenje učenja,...), etapni cilji so izpuščeni, obvezni in izbirni operativni cilji in vsebine, drugače poimenovani tematski sklopi, horizontalni prikaz, nadgradnja učnih ciljev in vsebin, posebej izpostavljena prometna vzgoja, okoljska vzgoja in postopki, temeljni in minimalni standardi znanja za celo triletnje, izpostavljena individualizacija in diferenciacija, bolj podrobno opredeljene medpredmetne povezave, zahteva bolj avtonomnega učitelja,...

18. Navedite primer cilja iz NUN SPO ali DRU, kjer je v ospredju predvsem praktično delo učencev)

SPO: Snovi, 2. razred -> znajo pripraviti zmesi in uporabiti postopke za ločevanje zmesi

19. Razložite zakaj novi učni načrt za SPO predpostavlja večjo avtonomijo učitelja?

Zavezujoči so samo učni cilji, vsi ostali elementi so v učnem načrtu samo predlagani in jih lahko učitelj upošteva ali pa ne.

- dobro usposobljen, kreativen učitelj -> zahteva še bolj avtonomnega učitelja za njegovo uresničevanje v praksi

20. Napišite primer procesnega učnega cilja!

merjenje, zaznavanje, primerjanje, razvrščanje...

21. Napišite primere kognitivnih učnih ciljev na stopnji razumevanja, analize, sinteze, vrednotenja! (vsebina SPO ali DRU)

RAZUMEVANJE (pojasnijo, razložijo s svojimi besedami, obnovijo, prevedejo,...)
npr.: razloži kako nastanejo oblaki

ANALIZA (izberejo, primerjajo, razčlenijo na dele, razlikujejo,...) npr.: primerjaj ti dve posodi pri nekem eksperimentu

SINTEZA (strnejo, povzamejo, posplošijo, dokažejo, sklenejo,...) npr.: predvidevaj kakšno bo jutri vreme glede na nebo

VREDNOTENJE (presodijo, ocenijo, dokažejo, kritizirajo,...) npr.: oceni predstavitev sošolca

22. Napišite primere konativnih (vzgojni) ciljev iz vsebin SPO ali DRU v vseh možnih pojavnih stopnjah!

- sprejemanje, oblikovanje vrednot, sistematizacija vrednot, karakterizacija; (primer: se urijo v delu v skupini, se navajajo na dosledno upoštevanje navodil)

23. Napišite primere psihomotoričnih ciljev iz vsebin SPO ali DRU v vseh možnih pojavnih oblikah!

Razvoj grobe motorike (gibanje rok, skakanje, tek,...)

Razvoj fine motorike (pisanje, prstni gibi,...)

Razvoj besednega sporočanja (pogovor, diskusija, predstavitev plakatov,...)

Razvoj nebesednega sporočanja (mimika obraza, pantomimo,...)

24. Napišite primer problemsko zasnovane napovedi učnega cilja?

25. Navedite načine motiviranja učencev!

-

- zgodbe

- didaktične igre

- problem
- zanimiv posnetek
- uganke
- pogovori
- rebusi
- pogovor
- sestavljanke
- članki iz časopisa
- jasno oblikovani cilji o učni uri

26. Utemeljite vlogo didaktične igre pri pouku SPO !

Z didaktično igr lahko pri učencih razvijamo domišljijo, razvoj mišljenja, moralne, estetske in socialne sposobnosti, govor in osebnost učenca. Lahko jih uporabimo kot motivacijo, ponavljanje, vrednotenje, za usvajanje novih učnih vsebin, iskanje in preverjanje učenčevega znanja, Biti morajo čim bolj raznolike, pestre in ustvarjalne. Največ jih lahko uporabimo v nižjih razredih, posebno v prvem. Z interesom do didaktične igre se pri učencih kaže tudi interes do znanja – kolikšna je učenčeva ustvarjalnost na določenem področju.

27. Opišite igro vlog! Navedite primer cilja, ki bi ga lahko uresničili s pomočjo igre vlog!

Igra vlog je ena izmed metod izkustvenega učenja, je vrsta aktivnosti pri pouku. Učenci igrajo raznovrstne situacije in vloge, da bi raziskali različne mentalne in doživljajske možnosti. Temelji na učenju iz neposredne izkušnje. Učenec začasno prevzame predpisano identiteto in s tem razmišljanje, čustvovanje in vedenje nekoga drugega, lahko pa ohrani lastno identiteto in odigra namišljeno situacijo. Učinkovite igre vlog so kratke (do 15 min).

28. Zakaj je potrebno preverjati predznanje otrok? Na katere načine lahko to opravimo?

Odkrivamo otrokove predhodne predstave, stališča določenih pojavov, procesih in stvarih z namenom, da se vsak posameznik zave svoje izhodiščne točke v procesu učenja, poleg tega pa mora učitelj vedeti kaj učenci mislijo, da bo lahko strategijo pouka načrtoval iz izhodiščne točke (priklic individualnih otroških predstav). Načini: risanje (risb, opremljanje razčlenjenih risb s kratkimi pojasnili, dopolnjevanje, miselni vzorci, razvrščanje in urejanje risb), pisanje kratkih stavkov, pogovor z učenci, razlaganje slik/ilustracij/shem/grafa, izdelovanje plakatov,...

29. Kako korigiramo napačne predstave otrok v učnem procesu SPO? Navedite primer!

Z rekonstruiranjem otrokovih idej preko različnih dejavnosti, s katerimi učenci gradijo svoje znanje, opišejo zmotne ideje in predstave, konstruirajo nove, ki so bližje pravilnim. Npr.: izdelajo miselni vzorec ali druge izdelke in jih potem primerjajo med seboj ter ugotovijo, da se lahko mnenja o istem pojavu razlikujejo.

30. Kakšno vlogo ima kognitivni konflikt v razvoju pravilnejših oblikovanj pojmov učencev pri pouku spoznavanja okolja? Navedite primer!

31. Na kakšen način lahko učitelj preveri, da imajo učenci po pouku določene vsebine pravilneje oblikovane pojme?

Z analizo učenčevih predstav po izvajanju aktivnosti oz. primerjava končnih in začetnih predstav. Preverjamo lahko tudi klasično s spraševanjem, testiranjem ali pa s pomočjo didaktične igre.

32. Učenje je proces progresivnega, trajnega spreminjanja posameznika na osnovi lastnih izkušenj. Kam uvrščate to definicijo in kakšno povezavo ima s poukom SPO IN DRU?

To je definicija it predmeta didaktike: konstruktivistična teorija znanja. Pomeni pridobivanje znanja, spretnosti otrok; znanje bi si morali učenci sami konstruirati, da sami pridejo do spoznanja. SPO je povezan z didaktiko, ki proučuje splošne probleme izobraževanja in pouka. Pri SPO in DRU bi morali učenci svoje znanje graditi predvsem na praktičnem delu, učitelj bi jim moral omogočiti sodelovalno učenje, raziskovalne projekte,....,da bi učenci sami prišli do svojih lastnih spoznanj.

33. Kaj je značilno za stopnjo konkretno logičnega mišljenja (Piaget) in kako ta spoznanja upoštevamo pri pouku SPO?

Stopnja se pojavi pri otrocih, starih 7-11 let, pojavi se razvoj logičnih operacij s konkretnim gradivom, konzervacija (miselno ohranjanje), multipla klasifikacija, seriacija (sortiranje po velikosti), reverzibilnost mišljenja, pristne pa so še težave pri abstraktnem mišljenju.

34. Zakaj naj bi bile pri pouku SPO najbolj poudarjene praktične dejavnosti učencev?

Proces mišljenja razvijamo tako, da pri pouku organiziramo čim več takšnih situacij, kjer učenci veliko opisujejo s konkretnimi primeri, sledijo praktičnim operacijam in jih ponotranjijo.

- razširijo in poglobijo se njihova spoznanja o procesu učenja
- večja se aktivnost učencev
- povezovanje izkušenj z aktualnimi temami
- večja samostojnost

35. Navedite faze konstruktivističnega poučevanja in navedite primer!

Konstruktivistični način pouka zaznamuje, da otrok konstruira svoje znanja sam.

Temeljne faze konstruktivističnega sistema: ORIENTACIJA (Izbor, napoved tematskega sklopa, vsebine, ciljev), ELICITACIJA (iskanje predznanja, da bi lahko načrtovali pouk glede na njihove potrebe), REKONSTRUKCIJA OTROKOVIH IDEJ (izvedba ustreznih aktivnosti, ki jih izvajajo učenci, zato da bi potrdili, spremenili ali izpolnili predhodne predstave), APLIKACIJA OTROKOVIH IDEJ (dejanska ali hipotetična uporaba na novo pridobljenega znanja v konkretnem okolju), PREGLED SPREMENB PRVOTNIH IDEJ (analiza otrokovih predstav po izvajanju aktivnosti (primerjava končnih in začetnih predstav)). Izvajamo ga lahko na izletih, šola v naravi, ekskurzije.

36. Navedite faze projektnega načina dela in navedite primer vsebine iz SPO ali DRU, ki bi jo lahko obravnavali na ta način!

Organizacija projektnega učnega dela na področju naravoslovja in tehnike poteka po naslednjem vrstnem redu: načrtovanje in razvoj izdelka, izdelava prototipa, konstruiranje, priprava serijske proizvodnje, ekskurzija v delovno organizacijo, izvedba dela na tekočem traku, analiza in ovrednotenje izdelka – projekta.

Ločevanje odpadkov; promet

37. Katere kompetence učencev razvijamo pri predmetu SPO?

Splošnji cilji predmeta izhajajo iz kompetenc kot kombinacija znanja, spretnosti in odnosa, ki ustrezajo okoliščinam in prispevanja k uspešnemu življenju v družbi znanja:

- kompetence za vseživljenjsko učenje: sporazumevanje v materinem in tujem jeziku, matematična kompetenca v znanosti in tehnologiji, digitalna pismenost, učenje učenja, socialne in državljanske kompetence, samoiniciativnost in podjetnost, kulturna zavest in izražanje
- matematične kompetence v znanosti in tehnologiji: primerjanje, razvrščanje, urejanje, merjenje,...
- kompetence sporazumevanja v materinem jeziku: napovedovanje, sklepanje, sporočanje, eksperimentiranje,...
- socialne in državljanske kompetence: razvijanje strpnosti do drugačnih, medosebni odnosi, odnos do dejstev, občutljivost za dogajanje v okolju,...

38. Katere kompetence razvijamo pri pouku družba?

- razumevanje o svojem družbenem, kulturne in naravnem okolju v času in prostoru
- zavedanje o interakciji, soodvisnosti kulturnih, družbenih, naravnih procesov in pojavov ter pomembnosti trajnega razvoja
- družbene, komunikacijske in raziskovalne spretnosti in sposobnosti
- stališča in vrednote v okviru okoljske, državljanske in domovinske vzgoje
- spoznavne, emocionalne, logično/kritično mišljenje , ustvarjalnost, socialne sposobnosti in spretnosti, socialne in državljanske kompetence, strategij vseživljenjskega učenja

39. Napišite primere za vse tri nivoje učnih ciljev iz katerega koli tematskega sklopa SPO!

Globalni: spoznajo, da obstajajo nekatere bolezni, ki jih lahko dobimo le enkrat ter da mnoge bolezni lahko preprečimo z zaščitnim cepljenjem

Etapni: natančneje spoznajo otroške bolezni

Operativni: - izobraževalni: naštejejo otroške bolezni, pojasnijo razliko med enkratnimi (otroškimi) in večkratnimi bolezni

- vzgojni: se navajajo na dosledno upoštevanje navodil

- psihomotorični: razvijajo fino motoriko (pisanje), razvijajo besedno/verbalno komunikacijo (pogovor)

40. Napišite primere za vse tri nivoje učnih ciljev iz katerega koli tematskega sklopa DRU!

4. razred

Tematski sklop: Ljudje v družbi

Globalni: Poznajo in razumejo temeljne otrokove pravice, dolžnosti in odgovornosti (do sebe in drugih)

Etapni: učenci natančneje spoznajo temeljen otrokove pravice

Operativni: - kognitivni: poiščejo skrite zapise o otrokovih pravicah in jih interpretirajo

- vzgojni: se poslušajo, sodelujejo

- psihomotorični: razvijajo fino motoriko (izdelovanje miselnega vzorca), razvijajo verbalno komunikacijo (pogovarjanje, predstavljanje)

41. V čem se ravni načrtovanja pouka SPO, DRU razlikujejo med seboj?

SPO: zajema nadaljevanje in usmerjanje spontanega otrokovega raiskovanja sveta in odkrivanja prepletenosti ter soodvisnosti v pojavih in procesih v naravnem in družbenem okolju. Predznanje, ki nastaja in neposrednih izkušenj v okolju ali prek medijev, se pri pouku oblikuje, razširja in pogloblja, V njem so združene vsebine naravoslovnih (kem, bio, fiz, teh) ter družboslovnih (zgo, geo, soc, etno,.....) znanosti

DRU: Poudarek je na spoznavanju razmerja med posameznikom, družbo in naravnim okoljem, Pri tem gre za spoznavanje in vrednotenje okolja. vanj so vključeni cilji iz področja GEO, SOC, ZGO, ETNO, PSIHO, EKON, POLITIKE, ETIKE,...; gre za nadgradnjo in razširitev ciljev, vsebin in dejavnosti, ki jih učenci spoznajo v prvem triletju pri SPO.